

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Le ó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak :
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dobánytűcsédékben.

Felelet

a Moórvidéki Takarékpénztár igazgatósága „válaszára.“

Ez év június havában történt, hogy kezembe jutott a „Dunántúli kivándorlási kongresszus“ hazafias felhívása, a mely lelkes, figyelemre érdemes sorokban szólított fel mindenkit, hogy a kit érdekel, menjen el Sjófokra, a június 28-ikán és 29-ikén tartandó kivándorlási kongresszusra s üljenek tanácsot ott a jóakaratu emberek és mondjanak véleményt, hogy mit lehetne és mit kellene tenni arra nézve, hogy a magyar föld becsületes, ősi lakóit, karddal-velrel védelmezőit megtartsuk a magyar hazának és megoltalmazzuk a nemzetet újabb népvándorlás veszedelmétől.

Tudomásom volt régóta arról, hogy e szerencsétlen járvány megyénket is emészti és elementem Bakony-Sárkányba, a fejérmegyei kivándorlás gócpontjába, hogy fölvilágosítást kérjek a szerencsétlen kivándorlás okairól. Dallmann Józsefhez, a község nagyrédmű plebánosához mentem, a ki 22 év óta lelkipástorja hiveinek, a ki mindig lelkiismeretes, igazlelkű magyar embernek, országszerte, sőt a külföld előtt is ismert nagy emberbarátnak, hívei buzgó atyjának hallottam dicsérsni. Nem frázisokat, hanem adatokat kértem tőle. Ő okmányokat, bírói végzéseket mutatott fel nekem, a melyekből meggyőződtem, hogy Bakony-Sárkány község felerészben való kipusztulása és lakosainak Amerikába való kivándorlása egyes takarékpénztáraknak, különösen a Moórvidéki Takarékpénztár inhumánus kapzsiságának tudandó be. Főleg az, illetőleg annak szellemi vezetője dr. Heumann József, moóri ügyvéd embertelen eljárása volt kulforrása annak, hogy a községnek fele, körülbelül 400-an megfarragták a vándorbotot s megátkozva tönkretevéiket, egy új világba vándoroltak, a hol nem „zsarolókkal“, nem „kiszípolozókkal“ — mint ők mondják — hanem emberséges emberekkel leend dolguk.

Jellemezvén a „Moórvidéki Takarékpénztár“, in specie Heumann dr. ur viselt dolgait, különösen két dologra fektettem a fősúlyt:

Az egyik a Moóvidéki Takarékpénztár, illetőleg dr. Heumann ur azon jellemezhetlen — nem akarunk szót keresni a jellemzésére — eljárása volt, hogy 1895. jan. 5-dikén ezt írta a kethelyi jegyzőnek (a mi nagyon természetesen a sárkányiaknak is szőlt):

... **kár igazgát csinálni, a mint a jó** (a „jó“ Szerk.) **kethelyiek nem parirosnak, végiglicitáltatom az egész falut, addig, amíg csak egy krajcár is fenn less az egyetlenleg tartoszásból és szóba sem állunk velük.** Ha azonban szép nyugodtan megfizetik az eddig rájuk kirótt 20%-ot kitevő közös terhet, akkor legalább megmaradnak birtokukban, a kiket eddig ki nem licitáltak ebből, (mily kegyes a „jó“ ur, Szerk.) **ha nem, akkor pusztul mind.**

Tisztelettel Heumann József.

A másik levélből, (egy a sok közül) mely a *Moórvidéki Takarékpénztár* címe alatt Ö. Kristóf Andrásnak és Mátyásnak volt adresszálvá, különösen e pár sorra fektettem a súlyt:

... **ha az általunk szabandó feltételeket még e hó folyamán alá nem írja, a kölcsönt esemmel felmondjuk s a kamatozat már apr. 1-én nem vesszük fel.**

Moór, 1895. márczius 17-én.

Moórvidéki Takarékpénztár.

Kovács István,
 igazgató.

Gámsl Mór.

Ez a két levél képezte argumentumaimnak egyik gócpontját. A lelkem mélyéből megundorodtam ettől a gyalázatos eljárástól. Egy takarékpénztárt én eddig mindig némileg jótékonyági intézetnek tekintettem, a mely nem azért van, hogy mint a rabló az erdő közepén, pisztolyt szegezzen a védtelen utas melléne és a fülébe ordítsa: „pénzt vagy életet“, hanem egy olyan jótékonyági intézetnek, a mely a megszorult embertársnak jóakarólag kezét nyújtja s kiségeti egy olyan hinárból, a melybe az — szegény — belevessze.

Lehet, hogy naiv kedély vagyok, a ki ideális világban, jó emberek között éltem eddig s nem ismertem a *hivatalos* formákat s fülháborodva keltem ki az e fajta vérszipolyozás ellen s nem „emberbaráti jótékonyágot“ lattam ebben a komisz írásban, mint a hogyan a *Moórvidéki Takarékpénztár* bokrosrédmű igazgatósága ezen eljárás felől a bizonyítványt kiállította. Nem bánom, vessenek rám követ érette.

A másik, a mi fülháborított, az volt hogy a „*büszke önértetere*“ *büszkén hivatkozó* Moórvidéki Takarékpénztár egy évtizeden keresztül „*elfelejtett*“ leszámolni azoknak, a kiknek házáat, földjeit dobra verette, a kiket lelketlenül kilitáltatott apáik viskójából. Fülháborodtam azon, hogy a Moórvidéki Takarékpénztár 1892. elején büszkén verte a mellét s kijelentette, hogy el fog számolni 1895. jan. 1-én pedig egy adóslevelet terjesztett adósai elé, a melyet „a leszámolás szörinti“ megállapodás alapján írjanak alá. Nem tudtam megérteni az én naiv lelkeimmel, hogy miként követelhet egy takarékpénztár összeget, mikor a belizettektől nem ad számadást, pláne mikor az új tartozás sokkal nagyobb-nak látszik mint a régi. Arcátalanságnak tartottam azt, hogy egy humanus pénzintézet leszámolást „*igér*“, de *nem ad* és mégis azt követeli, hogy: *az adós lemond arról, hogy bár mikor, akár a moóri, akár a fejérvári Takarékpénztártól leszámolást követelhesen.*

Bármily tartózkodóan itéljen is valaki másnak a cselekedeteiről, de az ilyenek láttára felháborodik és igazságtalanságnak, gyalázatosnak fogja nevezni az ilyen eljárást, pláne mikor azt látja, hogy épen ennek az eljárásnak nyomán

egy virágzó község lakossága felerészben ott hagyja apái földjét.

Főleg erre a két momentumra alapítottam levont ítéletemet. A ki olvassa a Fejérmegyei Napló ez évi jun 24-én és 26-án irt cikkeimet, erre fog találni.

Elítéltem a „Moórvidéki Takarékpénztár“, illetőleg Heumann ur eljárását. Tettem pedig ezt azért, mert az okmányok és saját kezűleg irt levelei alapján cudarul inhumanusnak és igazságtalannak találtam az eljárásukat; mert egy becsületes magyar községet pusztítottak ki, izek ki eljárásuk által a magyar hazá földjéről.

Vártam a feleletet.

Mit felelt a Moórvidéki Takarékpénztár igazgatósága?

Vártam és pedig sokáig vártam a feleletet. Teljes öt hétig vártam. Közben biztatónak leközültém Dallmann József és társainak levelét is, a melyben 1895-ben a Moórvidéki Takarékpénztárt érlely (a mint ők nevétték sértő) hangon biztatták a leszámolásra.

Öt hét után sok tollragás és rengeteg fej-törés után kiizzadták a választ.

Öszintén szőlvá: azt vártam, hogy legalább is apokrifoknak, hamisoknak fogják nyilvánítani azt a két levelet, a mit leközültém. Ilyen gonoszságot lehetetlen másként betakarni. Avagy be fogják bizonyítani, hogy ők is — mint minden tisztességes hitelező, leszámoltak az ő szerencsétlen adósainak, kimutatták: ennyit fizettél ekkor és ekkor, erre és erre a célra, most még tartozol ennyivel.

Azt hittem, hogy így fognak megcáfolni.

Kettenesen csalódtam. S ugy látom, hogy a bukros rédmű *Moórvidéki Takarékpénztár* igazgatósága nagyon számított arra, hogy az emberek 5 hét alatt elfeledték immár, hogy mit irt a „Fejérmegyei Napló“ jun. 24-én és 26-án. Azt hiszik, hogy senki nem emlékszik rá és ők miként tűzokok, ledugják piruló orcájukat a dobosi homokba és regélnék oly dolgokról, a mik az ügy érdeméhez nem tartoznak, nagy hangon gyönyörűsége senre fogják vezetni a közvéleményt.

Tetszik tudni mit válaszoltak? Agyba-főbe dicsérték a Moórvidéki Takarékpénztárt.

„*Büszke önértetere*“ hivatkozunk működésünkre, — mondják — melylyel mi, engedmenyesek, a végpusztulásnak indult község lakóinak még megmenthető részét a végpusztulástól megmentettük. E működésünkben igazgatóságunk tagja, Heumann József dicséretreméltó buzgalommal támogatott benünket.

... épen az volt a bakony-sárkányiak szerencséje, hogy a követelést a Moórvidéki Takarékpénztár vállotta magához.

... Dr. Heumann József a munka országnrészt végzte, munkássága Bakony-Sárkány és Kethely községekre nézve áldásthöz és üdvös volt.

Szinte hihetetlennek látszik, hogy egy álitólag komoly testület ily humorizálásra legyen

Mai lapunk 4 oldal.

képes. Hogyne volna szerencsésük a sárkányiaknak, hogy a Moórvideki Takarékpénztár illetőleg Heumann dr. úr kezei közé kerültek? Ha történetesen nem Magyarországon, hanem Chinában vagyunk, a hol Heumann dr. úr valami hét pávatollas mandarin hivatalát tölti be, megkaphatták volna a sárkányiak azt is, hogy egy nap rendületet kapnak, mely szerint az egész község hasát köteles felhasítani. Így azonban csak örülhetnek és tartás szerencsésüknek, hogy a Moórvideki Takarékpénztár alkalmat nyújtott nekik egy szép tengeri utazásra, a hol sok szépet látnak, a honnan sok pénzt is küldhetnek haza az itthonmaradottaknak. Vajjon nem „áldáshozó“-e Heumann dr. úr atyai működése?

Ez a hencsés, a kifosztás fölötti hetvenkedés az egyik felelet.

A másik, a leszámolást illetőleg: semmi. Nem szólnak róla, hiszen ma, az Urnak 1902-ik esztendőjében sem számoltak még le. Igérték, de meg soha sem tették, csupán új adóslevelet terjesztettek aláírás végett az ámuló sárkányiaknak és kethelyieknek.

Hanem tettek mást. Felelet helyett ráterítették a vizes pakrócot Dallmann József plebánosra, ráfogták, hogy ő zsarolta a népet, hogy szegény, nyomorult embereket hajlékukból kifosztotta, hogy az árveréseken 500% hasznot húzott, hogy 10 frt napidíj mellett ment Moórra a tulajdonjog bekebelezésére.

Öszintén megvallom, mikor ezeket a súlyos vádakot elolvastam, megdöbbentem. Egy katolikus pap cselekedhetnék ilyet? Nyereszkedhetnék a nép nyomorával? És föltettem magamban, — a mint másoknak is megmondottam előre, — hogy Dallmann Józsefet szemtől-szemben fogom elítélni eljárásáért, mert az szegényt hoz minden katolikus papra.

Mily nagy volt azonban az én ámulásom, mikor meggyőződtem róla, hogy az egész vádakodás szemszedetett pimasz hazugság, a melylyel egy becsületes papot akartak feketére mázolni azok, a kik már nem dicsekedhetnek többé az igazmondás crényével. De hát ki az és mi az, egy katolikus pap? Miért ne rugnánk oldalba, miért ne tépnők le róla a tisztes papi reverendát, miért ne hurcolnók végig a röhögő liberális had tábora előtt, miért ne fogadnánk fel egy a katolikus papok gyalázásában utazó és mindenre kapható újságíró a lepszokolására? Hiszen csak katolikus papról van szó, a kit illik és dívat ma sárral bekenni?

Vissza fogom vagdalni a sértéseket, a vádakokat azokra, a kik szolgáltatták, tényeket fogok előhozni, a mi mindenkit meg fog győzni, hogy mily eszközökkel él a Moórvideki Takarékpénztár igazgatósága akkor, mikor a pozitív vádakra kellett volna felelnie.

Ítéljen az, a kinek lelkében még van a becsületérzésnek csak egyetlen szikrája.

Előre is mondom, hogy felette könnyű a helyzetem a bizonyításban.

Hogyan békeltette a Moórvideki Takarékpénztár a bakonysárkányiakat és kethelyieket?

A mint említettem, 1892-ben kötelezőleg nyilvánította a Takarékpénztár, hogy 3 év múlva le fog számolni.

Heumann 1895. február 26-án maga elé idézte a két község adósait. Az adósok Dallmann vezetésével jellenek meg. Heumann úr (ő a mindenható kormányzó, esze, keze, mindene a takaréknak) dörzsöli a kezét és így szól: Tisztelt társaság! Ma végleg rendezzük a két község

egyetlenleges adósságát, olyformán, hogy minden adósra kivetünk akkora összeget, amennyit jónak látunk, itt vannak készen az adóslevelek, tessék aláírni.

Kinek volna kedve az ilyen alkura? Leszámolás helyett feltétel. megadás. Számok helyett: „*állalunk szabadó feltételek.*“

A nép háborgott s nagyon természetes, hogy Dallmann sem helyezte az alkat. Erre mondja aztán a Moórvideki Takarékpénztár:

Akkor azután, mikor elérkezett az ideje annak, hogy az ügy végleg rendeztesse: *Bakony-Sárkányban Dallmann József plebános, Kethelyen pedig a jegyző és Muszel János igazgatják a népet, hogy az egységgel meg ne kössék.* Dallmann József a „Hogyan bannak a szegény néppel“ feliratu cikkben közölt beadványt intézte hozzánk s tette közzé akkor is a „Fejérmegyei Napló“-ban, a kethelyi jegyző pedig fenyeget a perrel. Ezekre a sértésekre és fenyegetésekre feleltünk mi azokkal a levelekkel, a melyek a „F. N.“ f. évi június 26-iki számában vannak közölve. (Ha nem fizetnek, végig licitáltatom az egész községet stb. Bővebben nem mer róla szólni. Szerk.)

A nép vezetői a helyett hogy segítettek volna abban, hogy a súlyos teher alatt roskadozó nép az egyetemlegesség alól szabaduljon, az erre irányuló igyekezetet fenyegetésekkel és sértésekkel akarják megghusítani. Olybá tűnik fel az egész, mint mikor a beteg rugkapál, ha egy *féklyt akarunk a testéről eltávolítani.* Fekély volt az egyetemlegesség Kethely és B.-Sárkány község gazdasági életében; ezt kellett eltávolítani; az eltávolítás fájdalmiért rugkapáltak, Muszel, Dallmann és a kethelyi jegyző; de miként az orvos erélyes kézzel fogja le a rugkapáló kezét, lábát, ép oly erélyességgel kellett az ilyen akadékoskodó rugkapálást a félrevezetett nép érdekében visszautasítani, hogy őket az izgatóktól elterelje.

Tehát itt izgatott Dallmann József, itt védelmezte az ő rugkapáló népét, a mely nem akarta magát megadni az ellenség által szabadó feltételek szerint.

Pörre akartak menni. Polónyi Gézárt kérték fel a képviselőkkel. Nem lett azonban belőle semmi. A bakony-sárkányiak és kethelyiek belementek a feltétlen megadásba. Hiába biztatta őket Dallmann, a kethelyi jegyző, Muszel korcsmáros, — belementek az alkuba. Az egyes adósok ilyen tartalmu levelet kaptak:

... Az esetre, ha a tudvalevő 100.000, 55.000 és 55.000 frt. egyetemleges tartozásra nézve az egységet **az általunk szabadó feltételek mellett** még e hó folyamán alá nem írja, a kölcsönt ezennel fölmondjuk s a kamatokat már április 1-én nem vesszük fel.

Moór, 1895. március 21-én.

Moórvideki Takarékpénztár
Kovács István, igazgató s. k.
Gánsz Mór s. k.

Méltóztassék megítélni ezt az eljárást. Igérik az elszámolást és nem adják meg, hanem oda-terjesztenek egy adóslevelet, a melyen olyan összegek szerepelnek, a mely miatt valamennyien hűledeznek. De rögtön ott a klauzula: „ha alá nem írja az egyetemleges tartozásra nézve az egységet: fölmondjuk a kölcsönt s a kamatot sem vesszük fel.“

Tehát: elfogadod a föltételt (a selyem zsinórt), vagy kipusztítalak.

És aztán az egyetemleges tartozásra kellett elfogadni az egységet. Mindegyiknek az egész 210.000 frtről. Megfontolásra pedig adtak teljes tíz napot, a mely után még a kamatokat se vesszük fel. S az a szerencsétlen nép mégis így gondolkodott: ~

Mit csináljak? Pörösködjem? Hátha elvesz-

tem, fizetem a perköltségeket s akkor igazán koldusbolra jutok. Vagy pedig kiizzadok annyit, a mennyit elém irnak s vége lesz a herce-hurcának.

A Takarékpénztár pedig volt olyan okos, hogy voltak megbízottai, a kik a nép közt titokban Dallmann ellen agitáltak s a kik minden rábeszélési tehetségüket felhasználták, hogy a Takarékpénztár föltételeit elfogadtassák. Tény az is, hogy egyes nagyhangu emberek adósságai a Takarékpénztárnál hirtelen elapadtak.

Nem hallgatott többé Dallmannra senki. Sőt a mi mulatságos, a Takaréék bevezette őt becsületsértésért és zsarolásért, a melyet állítólag az általunk ismételtlen közölt levélben követelt volna el Dallmann. A ki-elolvassa azt a levelet, nem fog benne se zsarolást, se becsületsértést találni, de hát a Moórvideki Takarékpénztár azt fedezett fel benne.

Dallmann látva, hogy az a nép, a melynek csak javát akarta, titkos uton-módon elidegenített tőle, hogy szavára nem hallgat s megadta magát a Heumann által szabott feltételeknek — le akart mondani a további küzdelemről, s mivel a Takarékpénztár pert indított ellene az említett levél miatt, kész volt vele is kiegyezni:

— Ti zsarolásnak és becsületsértésnek nevezitek az én eljárásomat. Nem igaz! En csak igazságot követtem, azt, hogy adjatok számot annak a szegény népnek a pénzéről. Ha sértésnek veszi valaki, az csak félreértésből származhatik, hiszen én nekem más volt a célom. Megirta tehát a nyilatkozatot, s benne ezt mondja:

... sem a takarékpénztári igazgatóságot, sem dr. Heumann József ügyvéd urat sérteni sem célom, sem szándékom nem volt, mindazonáltal, ha bárki az általam használt kifejezések által magát sértve érzi, a sértést visszavonom, mivel az általam használt és kifejezések az ügy félreértéséből keletkeztek. Ezen nyilatkozatot a „Fejérmegyei Napló“-ban közzéteszem.

Kelt Moóron, 1895. május 11-én.

Dallmann József s. k.

Ezzel a levéllel van olyan nagyra a Moórvideki Takarékpénztár, hogy Dallmann visszavont olyasmit, a mit nem ő, hanem a moóriak értettek csak rosszul.

Hanem egyet elfeledtek a jó urak. Azt, hogy az ügyesség nem úgy gondolkodott, mint Dallmann és ők. Hiába nyilatkozott Dallmann, hiába vonta vissza a pört a Takaréék. Az ügyesség másként gondolkodott. A zsarolás és becsületsértés hivatalból üldözendő. Megindították az eljárást s maga az ügyesség is azon a véleményen volt, mint Dallmann, hogy abban a kérdéses cikkben nincs semmi sértő a moóri urakra nézve. A 2357/B 1895 szám alatti végzésében ugyanis ezeket mondja:

Sem asarolás, sem becsületsértés meg nem állapítható, mert a „Hogyan bannak a néppel“ című cikk csak a leszámolást követelte.

Hát bizony ez nagy különbség ám tisztelt igazgatóság és perfid eljárás. Nagy hangú szavak, puffogó frázisok kíséretében leközölni egy nyilatkozatot, a melyről tudják, hogy semmi értékkel nem bír; hencsérni azzal, hogy: *visszavontuk a feljelentést*, mikor tudják, hogy a kutya se hederített a visszavonásukra és hallgatni arról, hogy a királyi ügyesség, az egyedüli illetékes forum visszautasította a vádoskodásukat mert alaptalan és tárgyaltan volt: no ehhez mégis csak sok kell.

Hogy Dallmann plebános miként „zsarolta“ a saját népét, helyszülke miatt csak a jövő számban mondhatom el.

Bilkei Ferenc.

UJDONSÁGOK.

— **A csurgói káplán és a Székesehárvár és Vidéke.** Lapunk f. hó 2-iki számában elmondottuk érdemleges megjegyzéseinket arra a szánelmáramlóan korai kirohanásra, melyet a Sz. és V. szerkesztője a múlt héten a csurgói káplán ellen elkövetni jónak látott azért, mivel nevezett káplán hívei mulattatására versenykuglizást szokott rendezni a keresztény fogyasztási szövetkezetben. A kirohanás rozszakaratu volt és időtlen, magán hordta a veleszületett gyengeség mindazon jelét, mely a nevezett nagy iparkodással de kevés sikerrel szerkesztett laptársunk produktumait általában jellemzi. Dr. Lurja ur abban a cikkcéljében sok mindent összehordott a maga „kampós botjával”, sokat állított, ami nem felel meg a valóságnak. Persze, nem a mi bajunk, hogy ezeket bizonyítani nem tudja. Csurgói levelezőnk kijelentette (ismételve elmondjuk), hogy:

A „Székesehárvár és Vidéke” f. hó 26-iki számában megjelent „Mikor a káplán úr adja a bankot” című közlemény elejétől végig tele van hazugsággal.

Hazugság az, hogy Mészáros István elődjét, Kapitány Gyula jelenleg nagy-hantosi plebánost kötelese elmulasztásával vádolta volna.

Hazugság az, hogy Mészáros István a csurgói fogy. Szövetkezet, vagy bármely pap a világon valamely szövetkezet vezetője volna.

Hazugság az, hogy a mindenütt szokásos versenykuglizás nyereségtárgyakkal a „Sz. és V.”-ben leírt módon történt volna.

Hazugság az, hogy Csurgón valamikor 1/2 órák beharangoztak volna.

Hazugság az, hogy a községi bíró muzsikálással nem zavarná az ájtatosságot és a muzsikát megengedte volna.

Anyira romlott lelkű és sülyedt rágalom a „Székesehárvár és Vidéke” jelzett közleménye, hogy a leközlő felelős szerkesztő iránt a meg-rágalmazott Mészáros István káplán se közelről, se távolról nem érez annyi tiszteletet, hogy vele szóba álljon s ennek a csunya jellemtelen rágalomnak a szennye arcán fog maradni mindaddig, míg állításait be nem bizonyítja.

Dr. Lurja ur pedig ezt mind állította. Okos ember erre be érte volna a kudarcral, zsebre-vágta volna a mit keresett és kapott, szóval elhallgatott volna. Dr. Lurja ur ezt nem tette. Ő a lehetetlenre s ezenkívül egy újabb fillentésre vállalkozott. (Ezt már nem csurgói levelezőnk írja, ezt mi mondjuk.) Lehetetlenre vállalkozott akkor, midőn multkor elhamarkodott könnyelmű állításait bizonyítani akarta. Mikor ez nem sikerült, (ott künn járván Csurgón) csunya dologra vállalkozott, (ha ugyan igazán megtette azt, a mit leír), befekettíteni iparkodott a csurgói káplánt hívei előtt, azt mondván nekik, hogy ez a versenykuglizást a székesfehérvári lapokban *letagadta*.

Megszoktuk már Lurja ur kapkodását szemlélni akkor, ha baj van, de itt már nem is volt szép a viselkedése.

A csurgói káplán a versenykuglizást „nem tagadta le”, erre nem is volt oka. Csak azon hazugságokat utasította vissza, melyekkel működését illették. S ezt jól tette.

Egyébként a nevezett lap tegnapi közleménye a csurgói interview ekövetőjét és leíróját oly pompás világításban mutatja be, hogy bármít is hozzátennünk egészen felesleges.

Csak egy megjegyzésünk van még. Az a szerencsétlen ember ezeket írja:

Panaszkodtak arról is, hogy azelőtt bizony nem hallatszott soha a faluban, hogy ez katolikus, az református, amaz meg zsidó, ma meg bizony még a bíró választásnál is a katolikusok meg a reformátusok külön jelöltet állítanak a maguk vallásbeliből.”

Szóval a káplán szítja a *vallásgyűlöletet*. Borzasztó!

Ugyanott ezt is írja: „Hát aztán kérdezte (Lurja ur Csurgón), ott csak katolikus ember dobhat?”

Dehogy — válaszolt (a csurgói polgár) nevetve — dobhat ott kálomista is, csak pénze legyen.”

Szóval a káplán kálvinistát is beereszt a szövetkezetbe. Vagyis a káplán szítja a *vallási lírelmet*. Borzasztó!

Mi már csak úgy látjuk, hogy nincs ott más *borzasztó*, csak az, hogy a rozsdás versenykaszák nem a napkeleti szatócs boltjából valók. Különben lessük a nagyhangon beígért sajtópert.

— **Urak az aszfalton.** Kedden délután 6 óra tájban díjbirkózást rendezett három ur a Nádor-utca aszfaltján. *Fleischer* Sándor bécsi kereskedő városunkba jött öcsésének, *Fleischer* Alfréd honvéd önkéntesnek finansiális differenciáit kiegyenlítse. Holmi uzoraváltóról is hallott, mely *Krausz F. Vilmos* kezébe volna s e miatt kaptak hajba a Pongrác kávéház mellett. Mikor már egymást kölcsönösen jól meggyomrozták, a pofokodásban sem voltak fukarok s a harc hevében *Krausz Verona* akként segített bátyjának, hogy hátúró az önkéntes szuronyát kihúzza, a mit később egy főhadnagy adatott vissza. Az eset után rágalmazás, könnyű testi sértés miatti tettek egymás ellen kölcsönösen fejelentést. Az önkéntesnek a pertlje forog veszélyben, annál is inkább, mert valami bécsi nővel itt közös háztartásban él, ez pedig egy tisztjelölt rangjával alig egyeztethető össze.

— **Tanítóválasztás.** *Haarank* Ignác helybeli lakos szép képzettségű leányt, *Margit*ot, az Erd községi iskolához osztálytanítóvá választották meg.

— **Öngyilkos aljegyző.** A budapesti személyvonaton, mely f. hó 5-én hajnalban érkezett Győrbe, *Szent Iván* és *Győr* között az egyik első osztály kupében agyonlőtte magát egy utas. Jobb halántékát érte a gyilkos golyó. Az öngyilkos mellett fektűt revolvere s egy névjegy e névvel: *Zoltán Oszkár dr. törvényszéki aljegyző*. A névjegy másik oldalán ez volt írva: Ertesítsék *Zoltán Aladárt*, Budapest, Nagymező-u. 14. sz. A győri rendőrség teljesítette az öngyilkos kérését, táviratilag értesítette *Zoltán Aladárt*, a ki még kedden délután Győrbe ázatott, hogy öcsse eltemetéséről gondoskodjék. Az öngyilkosság lelki okairól azt mondotta a rendőrségnek, hogy öcsse búskomor volt már öt hónap óta, mióta édes-anya meghalt. Meg is írta neki utolsó levelében, hogy anyja után meg, öngyilkos lesz. A bánat és mindinkább fokozódó idegesség tette türhetelenné az életét a boldogtalannak, kit a budapesti törvényszéktől, hol gyakornok volt, ez év február havában neveztek ki aljegyzővé a székesfehérvári törvényszékre.

Városunkban az öngyilkos aljegyző a lehetőség szerint kerülte a társaságot. Tisztársai a csendes, magába vonult, alig 26 éves tisztviselőt kedvelték s végzetes tettének híre őszinte részvétet kellett: Tegnapi délelőtt a következő távirat érkezett *Daróczy István* elnökhöz:

„Fájdalommal tudatom, hogy öcsém, dr. *Zoltán Oszkár*, anyja halála feletti fájdalomban tegnapi Győrről agyonlőtte magát.

Zoltán Aladár”

A törvényszék tisztikara táviratilag kondoleált.

— **A háziezred városunkban.** A cs. és kir. 69. gyalogezrednek Budapest és Bilekben állomásozó két zászlóalja tegnapi érkezett városunkba *Krausz* Henrich ezredes vezetése mellett. Az érkező két zászlóaljának a helybeli közös és honvéd csapatokkal volt Pákozdi és Napdap között igen szépen sikerült harcgyakorlata, melynek befejeztével a zenekar pompás induló mellett vonult be városunkba.

— **A gondatlanság áldozata.** Grósz Bernát Rác-utcai lakos, kereskedő a vasolópompás érte, másfél éves kis Laci fia cselédei gondatlanságának esett áldozatul. Kedden ugyanis *Kap* Anna dajka s *Rabi* Mari konyhacseléd vasaltak. Hogy gyorsabban fogjon tüzet a vasalóban levő szén, spirítusszal leöntötték. A felcsapó láng a vasaló körül játszó kis fiúhoz kapott, ruhája lángba borult s bár az orvosi segély nem késett, égési seibeiben a kis gyermek óriási kínok között tegnapi meghalt. Ma boncolták fel a kis halottat s konstátálták, hogy a halál közvetlen oka az égés következménye. A rendőrség megindította a nyomozást s mivel gondatlanság fog fenn, a cselédek ellen a bűnvádi eljárás megindított.

— **Tűz** Ma délután fél 3 órakor *Tehel* Simon honvéd őrmester a Szinkáz-u. 2. sz. alatti ház tetőzetéről sűrű füstgomolyt látott felszállani. Rögtön értesítették a tűzörséget, majd a honvéd kaszárnya ügyeleti tisztjét s gyors egymásutánban a honvéd készség, majd a tűzoltók is megérkeztek s csakhamar lakolizálták a tüzet. Szerencse, hogy szélsémd volt, mert így kevésbé fenyegette veszély az ugyanazon házban levő nagy faraktárt, mely a házzal együtt *Deutsch A. József* tulajdona. Az oltási munkálatot *Vida Pál* szövetségi titkár dicséretes szakértelemmel vezette. Sajnálatos kell megjegyeznünk, hogy a vízvezető tömlők — valószínűleg a szárazságtól — annyira átérésztik a vizet, hogy a gyors és eredményes működést nagyon megnehezítik.

A tűz keletkezését illetőleg különféle verziók forogtak közszájon, a melyek valóságát a vizsgálat lesz hivatva megállapítani. Némelyek szerint a tűz okozói *Nyáry Gábor* asztalos tanoncai, a mennyiben a főtűzfészek a műhely felett volt. Mások azt állítják, hogy valamelyik lakó serdülő fia járt előzőleg a padláson s talán cigarettázott. A ház biztosítva lévén, a tulajdonos kárt nem szenved.

— **Halálos lőrugas.** *Horváth* József Kertalutca 26. sz. a lakos, 14 éves, *István* nevű fiát, f. hó 5-én délután a Pörös-szerűben egy nyomtató ló fejbe rugta. A gyermek a kórházba szállított, a hol még most is eszméletlenül fekszik. Agyrázkódást szenvedett, életbenmaradásához nincs remény. A megejtett vizsgálat szerint gondatlanság senkit sem terhelt.

— **Elfogott részolvajok.** *Hösch* Jenő, a ki még alig érte meg 13. életét, f. hó 7-én vörösrezt árult. A rendőrségnek csakhamar sikerült elfogni *Ruska* Lajos déli vasuti műhelymunkást, a ki állítólag *Niksz* Lénárd munkástól kapta a rezet. A két munkást a gyárból elbocsájtották s a vizsgálat eredményéhez képest tétetik meg ellenük a bünyenítő fejelentés.

— **A természetbúvár.** Adony községnek előkelő vendége volt f. hó 5-én. *Veigl* János rotterdami illetőségű „természetbúvár” járt ott s igen fontos felfedezéseket tett volna, ha viselkedésével el nem árulja az igazat s a hatóság védőszárnyai mellett be nem kerül a helybeli *Szent-György* kórházba, a hol megfigyelés alá veszik a „természetbúvárt.”

— **Befőrése lapás.** *Helt* Józsefné csőrői lakos szállóhegyi prészházba beállított a napokban *Boros* János rovott multu otáni lakos s gabonáját kérte nyomtatásra. Együtt távoztak a prészházból, s *Helt* né a kulcsot az eresz alá dugta. *Boros* csakhamar eltávozott az asszonytól, a ki hazatérve észrevette, hogy a lakásul szolgáló prészházból 20 korona készpénze s egy ezüst óra eltűnt. A tettes valószínűleg *Boros*, a lopott tárgy azonban nem találtott meg nála.

— **Piaci árak:** 1902. évi Augusztus hó 6 án, Buza 6 50—6.70; rozs 5.60—5.70; árpa 5.00—6.00; tengeri 5.20—5.30. Az árak 50 kilogrammonként korona értékben értendők.

Kath. család a beálló iskolai évben kisebb lányokat vagy fiukat teljes ellátásra elfogad helyben Budai-ut 18. sz. a.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Csurgói. Ön azt írja nekünk, hogy a sponólap szerkesztőjét vasárnap nem látta Csurgón. Nagyon téved. A sponólap szerkesztője a jelzett időben tényleg Csurgón volt. Ön látta is, csak-hogy nem ismerte meg. Hja, nem is lehetett ő kelmet megismerni. Áruhában volt. Ugy bizony! Egy szubvencionált liberális sponólap szerkesztője nem is indulhat el másképp számarat holmi „ker. híjelszövetkezeti fenevadak” közé! Magyar gatyá, rámás csizma, kék lájbi, pörge kalap, makra pipa. Kell-e ennél több, hogy valaki föltűnés és a fölsímetetés veszedelme nélkül közelíthesse meg a gyanútlan csurgóiakat, különösen akkor, mikor olyan lelkesen kugligolyóznak — némely

hajlottorru honfitársunk nagy boszúságára. Így szemlélődött a „vakmerő“ szerkesztő vasárnap délután a csurgói korcsma kuglizója mellett egy hosszú, kecskelábu asztal végén, s mialatt nagy önféltudással nyelegette nagy kortyokban a rendelt „hitelszövetkezeti“ sört s szitta makrapipához nem szokott igyekezettel az ugyancsak „hitelszövetkezeti“ (júj!) kapadohányt néha-néha hozzászövegette: a látottak és hallottak fölött való honfői botránkozás böffenetei egyre sürűben hagyták el a „szent“ liberalizmusért szubvenció nélkül is áldozatrakész lelkének mély örvényeit. Sőt nemcsak szemlélődött. Cselekedett is. Mivel ugyanis a csurgói kuglin „kálomista is meg akárhoi dobhat, csak pénze legyen“, kipördült a közepre s megrizskirozott hat dobást (egy dobás csak egy krajcár), hátha elnyerhetné a „bodajki Németh István“ orra elől a pompás főnyereményt, a három rőf ruhára való. Mivel azonban a kuglideszkát nem röffel méri hanem ügyességel, a hat dobás közül kettő mezitlábba négy pedig „pofa“ lett, úgy, hogy a lelkes férfiú — bár-hogy akarta is — még csak nem is „káfulhatott.“ S a mi rosszabb, elszontyolodva kellett néznie, mint viszi el diadalal a három rőf ruhára való „a legjobb dóbó, a bodajki Németh István, a ki mindig elnyeri a legdrágábbat, pedig alig dob egyet-kettőt.“ Közben este is lett, mérges is volt. Fizetett és nekivágott az állomásnak. Itt ismert rá lapunk egyik barátja nem a ruhájáról. hanem a hangjáról, a mint maga elé dudolgotatott, hogy:

Kalapom, Kalapona Csurgóra...
Fülfalék száz papot ha volna:
De százat elengednék
Csak ebből az egyből lehetnék...“

Eddig van. Így mondta el körülbelül az egész dolgot lapunk előbb említett barátja, a ki eléggé gonosz nyelvű alhoz, hogy mindent vakon el ne higgyünk neki. Az egész expedíció így, a hogy ő elmondja, méltán helyet foglalhatna az acesopusi mesék között, különösen ott, ahol bizonyos nemes állatnak furfangosan felhasznált bőréről van szó. Ámbár manapság a liberális tollforgatóknak semmisen lehetetlen, ha arról van szó, hogy egy kath. papot minden igaz ok nélkül a saját céljaik szerint dunda módon meghurcoljanak.

Üzletmegnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a Nádor-utcán levő

Színházi Söresarnokot

a modern igényeknek megfelelőleg renováltattam s f. hó 9-én, azaz szombaton megnyitom.

Midőn a t. közönség nagybecsű pártfogását kérem, egyidejűleg ígérem, hogy úgy bor, sör és egyéb italaimmal, valamint jó konyhámval mindenkor vendégeim bizalmát igyekszem megnyerni.

Villásreggeli a legnagyobb választékban már reggel 8 órakor kapható.

Elfogadok abonomákat, bankettekét, lakodalmatokat — a lehetőség szerint, jutányos áron, mindenkor pontos kiszolgálással.

Újólág kérvén a t. közönség szíves pártfogását, maradtam

kiváló tisztelettel
Mészöly Lajos,
vendégfő.

A ki nem védekezik, az nem szüretel!

A SZŐLŐ OIDIUM betegsége ellen — egyetlen biztos hatású szer a — DR ASCHENBRANDT-féle RÉZKÉNFOR.

Leszállított ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban à kilogramm 46 fillér;
10 és 5 kilogrammos zsákokban à kgr. 50 fillér;

Használata olcsóbb, mert kevesebb kell belőle; biztosabb mert a lombhoz tapad, a szél le nem fújja; ajánlatosabb — mert a mustot nem büdösíti — mint a tiszta kénpor vagy kénmáj.

♣ A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja! ♣

Ott, ahol eddig a peronospora nem jelentkezett még az idén, ott a rézkénpor, egyttal a peronospora ellen is mentesíti a szőlőt s így a harmadik permetezés elmaradhat. Ez pedig lényeges költségmegtakarítás!

— Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik. —

Megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

— Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is. —

A por kapható: KOVÁTS PÁL-nál, Székesfejérváron.

Az elismert legjobb és legkitünőbb

Aczel ekék 1, 2, 3 és 4 baráz-
dásnak

Rét, moha, tagozott és diagonal **Boronák**

Gyűrűs és sima acél-lemez, földi hengerek

Agricola-vetőgépek,

Arató-gépek

fűnek, kerének,

Szénagyűjtők és arató gereblyék, szénafordítók,

Szabad. aszaló készülék gyümölcs és fozeléknek,

Bor- és gyümölcsaszók,

Gyümölcs- és szőlőaszók és bogymorzsolók,

Önműködő szabadalmazott szőlőfecskendő

„SYPHONIA“

Tormáncs és vértetű pusztításra,

zállítható takarékos tüzhelyek,

valamint minden más fajta gazdasági gépeket legújabb szerkezetben készítenek és szállítanak

MAYFARTH PH. és Társa

cs. és kir. kiz. szab. gazdasági gépgyárak, vasöntődékek és vashamorművek

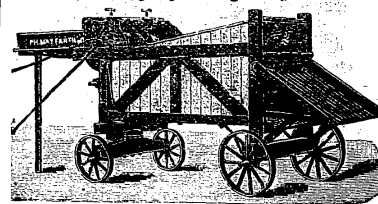
Alap 1872. **BÉCS, II., Taborstrasse 71. 750 munkás.**

Kitüntetve több mint 400 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon.

Részletes árjegyzék és számos elismerő levél ingyen. — Képviselek és viszont elárusítók kerestetnek.

Cséplőgépek

szabad. új kenőgyűrűvel ellátott görgős csapágyakkal kézi-, járgány- és gőzhajtásra.

Járgányok

1-6 vonóállat befogására.

Legújabb gabona-tisztító rosták,

* * TRIEBREK és KUKORICA MORZSOLÓK * *

Szeccskavágók, darálók, répvágók

Széna- és szalmaprések nyagvók és szállíthatók.